

Rektor
Uppsala universitet
Box 256
751 05 Uppsala

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Carin Olausson
08-563 086 22
carin.olausson@hsv.se
BESLUT

2008-01-29
Reg.nr 641-4320-07

Ansökan om rätt att utfärda socionomexamen

Uppsala universitets ansökan om rätt att utfärda socionomexamen beviljas.

Ansökan

Uppsala universitet har ansökt om rätt att utfärda socionomexamen. För granskning av ansökan har Högskoleverket anlitat tre sakkunniga: professor Stina Johansson, Umeå universitet (ordförande), professor Hans Swärd, Lunds universitet och Per-Olof Forsblom, ordförande i Föreningen Sveriges Socialchefer.

Bedömning

Bedömningen baseras dels på skriftligt underlag, dels på platsbesök vid lärosätet den 9 januari 2008. Sammanfattningsvis menar bedömargruppen att Uppsala universitet uppfyller kraven för att få rätt att utfärda socionomexamen. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Beslut

Högskoleverket ställer sig bakom bedömargruppens yttrande och beslutar att bevilja universitetets ansökan om rätt att utfärda socionomexamen.

Detta beslut har fattats av ställföreträdande verkschef Clas-Uno Frykholm efter föredragning av utredare Carin Olausson.

Clas-Uno Frykholm

Carin Olausson

Kopia till:

Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Bedömargruppens yttrande

Uppsala universitet (UU) har ansökt om rätt att utfärda socionomexamen. För bedömning av ansökan har Högskoleverket utsett en grupp sakkunniga bestående av professor Stina Johansson från Umeå universitet (ordförande), professor Hans Swärd från Lunds universitet och Per-Olof Forsblom ordförande i Föreningen Sveriges Socialchefer och utvecklingschef i Uppsala kommun. Från Högskoleverket medverkade Carin Olausson och Charlotte Elam.

Vår bedömning baseras dels på skriftligt underlag från UU, dels på platsbesök vid lärosätet den 9 januari 2008. Vid platsbesöket fördes intervjuer med representanter för fakulteten, institutionsledningen och programledningen, studenter, lärare från de medverkande institutionerna och personal från arbetsplatser relaterade till utbildningen.

Bakgrund

Vid UU ges sedan 1999 ett magisterprogram (240 poäng) som leder till social omsorgsexamen. Programmet har en profil mot äldre och funktionshindrade, som Sociologiska institutionen är värd för. Genom antagandet av en ny utbildningsplan har UU modifierat magisterprogrammet så att de studerande ska kunna få socionomexamen efter 210 hp.

Uppsala universitet ansökte år 2004 om rätt att få utfärda socionomexamen, en ansökan som dock inte bifölls. Den kritik som avslaget grundas på gällde för tidig specialisering, uppsplittring i två separata inriktningar baserade på skilda klientgrupper vilket sammantaget innebar att det inte var den bredd, om än med utrymme för profilering, som en socionomutbildning måste ge. Vidare efterfrågades ett större fokus på socialt arbete samt ett större utrymme för lagstiftning.

Ett utvecklingsarbete har skett inför denna ansökan i vilket man har beaktat kritiken och en ny utbildningsplan föreligger nu. Planen har utarbetats i samråd med avnämare inom Uppsala län. Vi kommer här att kommentera de förändringar som gjorts och relatera dem till den tidigare kritiken. Till grund för vår bedömning ligger de kvalitetsaspekter som Högskoleverket tillämpar i samband med prövningar av rätt att utfärda examina och som finns angivna i Högskoleförordningen.

Beskrivning

Målen för det planerade socionomprogrammet följer i stort sett den målformulering för socionomexamen som anges i Högskoleförordningen. I Uppsalaprogrammet lyfts tre målgrupper som man särskilt vill betona: barn, funktionshindrade och äldre, tydligt fram, vilket visar på den tyngd man vill ge det sociala arbetet med äldre och funktionshindrade. I Högskoleförordningen lyfts enbart barn fram som den målgrupp man vill särskilt betona. Vidare finns i Uppsala-programmeten förskjutning från att "visa kunskap om och förståelse för" till "visa förmåga att analysera och kritiskt granska" villkoren för dessa tre målgrupper. Betoningarna på å ena sidan målgrupperna å andra sidan den kritiska analysen, har relevans för programmets struktur och innehåll. Vidare finns, till skillnad från i den allmänna formuleringen i Högskoleförordningen, målet att visa kunskap om det sociala arbetets historiska utveckling i målen för det sökta programmet.

Programmet är dimensionerat för 60 studenter som antas vid ett gemensamt intag. I samband med antagningen får också studenten välja inriktning, detta för att säkra att behovet av arbetskraft inom äldre- och handikappomsorg tillgodoses. Alla studenter följer sedan gemensamma kurser utom under termin 4 och 5 då en specialisering sker.

Huvudämnet i utbildningen är sociologi och ges med en ämnesprogression upp till 90 högskolepoäng samt upp till 52,5 poäng inom ämnet socialt arbete. I sociologi sker progression från introduktion under första terminen av grundläggande sociologisk teoribildning, aktuell forskning och metod med särskild tonvikt på sociologi med inriktning mot socialt arbete, till fördjupning både teoretiskt och metodologiskt i sociologi med inriktning mot socialt arbete inom de två profilmrådena samt under den avslutande terminen fördjupning i forskningsmetoder och ett självständigt examensarbete i sociologi med inriktning mot socialt arbete. I socialt arbete sker progression genom att det från en introduktion om det sociala arbetets grunder och historiska utveckling sker en påbyggnad inom de olika ämnesområden som tillsammans utgör socialt arbete. Moment där teoretisk kunskap omsätts i praktiska övningar för utvecklingen av centrala förmågor i yrkesutövningen framåt. Programmet avslutas med det självständiga arbetet i sociologi som inriktas mot socialt arbete. Under utbildningen deltar vidare de studerande i en seminarieriserie där de med stöd från lärare och (på sikt) seniora studerande löpande reflekterar över den egna personliga utvecklingen, lärandeprocessen och det framtida yrket i relation till de olika kurserna, för att nå en fördjupning av förmågan till självreflektion, yrkesidentiteten och förmågan till reflektion över yrkesrollen. Bredden uppnås genom att den studerande läser socialt arbete, juridik, statsvetenskap, psykologi, ekonomi samt emot profilmrådet inriktade ämnen inom den medicinska fakulteten. Samtliga lärare som medverkar från värdinstitutionen är forskarutbildade. 6 är professorer, 4 är docenter och 4 är doktorer i sociologi. Från övriga institutioner medverkar ett stort antal forskarutbildade personer från discipliner inom samhällsvetenskap och medicin, samt också socionomer, läkare, yrkesverksamma psykologer, och andra yrkesverksamma.

Under hela utbildningstiden hålls en löpande seminarieriserie, bl.a. med gästföreläsare från avnämarsidan. Det ger studenterna möjlighet att träffa varandra och värdinstitutionen även i de perioder då studierna är förlagda till andra institutioner. Löpande under utbildningen inklusive i kurserna inom profilmåden aktualiseras olika delvis överlappande teman som ger en mångfald av perspektiv. Dessa teman är: *Makt, Mänskliga rättigheter, Social hållbar utveckling* och *Praktisk teori – teoretisk praktik*. Temat *praktisk teori och teoretisk praktik* omfattar kritisk reflektion över såväl spänning som samspel mellan idéernas värld och socionomyrkets krav på handlingsförmåga, mellan erfarenhetsbaserad, kanske tyst kunskap och de metodologiska kraven inom olika vetenskapliga traditioner. Dessa frågor aktualiseras både i de olika kurserna och i seminarieverksamheten.

Bedömning

Dagens sociala omsorgsprogram med inriktning mot äldre och funktionshindrade är välfungerande, är uppskattat av studenterna och möter ett specifikt behov hos länets avnämare. De erfarenheter och det kontaktnät som byggts upp i arbetet med detta program bildar en god grund för och ger en kontinuitet inför ett nytt och bredare socionomprogram. Samarbetet kring programmet inom universitetet, inte minst mellan medicinsk och samhällsvetenskaplig fakultet, är en styrka. Den sammanlagda lärarkompetensen är gedigen och programmet har stark forskningsförankring och tydlig profil. Samverkan med det sociala arbetets praktik i ett ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte i föreläsningar, seminarier och projektarbeten och koordinerat i ett programråd ger goda förutsättningar för programmets kvalitet och utveckling.

Det utvecklingsarbete som skett för att programmet ska fylla kraven för en generalistutbildning har inneburit förändringar där moment lagts till och dragits ifrån. Enligt vår mening uppfyller programmet idag kraven som kan ställas på en generalistutbildning. Det utrymme som finns för individuella val i samband med att man vid ansökan väljer inriktning kan sägas vara en anpassning till målen för anställningsbarhet då arbetsmarknaden inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade är större än den inom individ- och familjeomsorgen. I utvecklingsarbetet har frågor om övergripande principer som styr lagstiftningen för skilda yrkespraktiker getts ett större utrymme, framför allt familjerätten.

I den föreliggande ansökan finns ämnet socialt arbete som biämne och det finns en organisation för samverkan med det sociala arbetets praktik. En lektorstjänst i sociologi med inriktning mot socialt arbete är under tillsättning. Vi har förståelse för att man inte kan anställa en lektor i ämnet socialt arbete innan man fått rätten att utfärda socionomexamen, men ger ändå som en rekommendation inför framtiden att man till programmet rekryterar en lektor i socialt arbete.

Sammanfattningsvis menar vi att Uppsala universitet uppfyller kraven för att få rätt att utfärda socionomexamen.

Umeå den 21 januari

För bedömargruppen

Stina Johansson